

МЛАДЕЖКА ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ 2016
Под егидата на Президента на Република България, г-н Росен Плевнелиев
Съвет по външна политика и национална сигурност

СТАНОВИЩЕ

*изготвено от Миглена Георгиева Цветкова, бакалавър – специалност
„Мениджмънт на водния транспорт“,
Висше Военноморско Училище „Н.Й.Вапцаров“, гр.Варна*

ТЕМА: „Гласът“ на България- фактор в глобалната политика

Българското морско образование – роля и перспективи в европейското пространство

В България кадри с морско образование се подготвят в система от средни и висши учебни заведения, тъй като морската индустрия е важна и съставна част на нашата икономика. Това са система от дейности в сферата на морския и речния транспорт като се започне от проектиране, корабостроене, корабоплаване, застраховане, морско право, експлоатация на пристанища, пилотаж, екология, морски туризъм и други.

Лидер в системата на морското образование с 135 годишна история е ВВМУ „Н.Й.Вапцаров“. Идеята за неговото създаване е плод на стопанския подем и нарасналата потребност от кадри за българското корабоплаване. В исторически аспект то се е развивало в непосредствена връзка и зависимост от потребностите на морската индустрия. Понастоящем, то е не само национален център за наука и подготовка на кадри с висше образование, но се превръща и в международен фактор.

Във ВВМУ „Н.Й.Вапцаров“ се провежда класическо академично обучение. Това е последователна политика на академичното ръководство, защото специалистите с висше образование имат компетенциите, които ги правят конкурентноспособни на международния трудов пазар, включително и на европейския. Традиционни професионални направления са корабоплаване, транспорт, военно дело. Понастоящем е въведена нова сфера на обучение, а именно информационни и комуникативни технологии, за да се поддържа високото качество на морското образование, а кадрите с военни специалности да отговорят на новите насоки и задачи, които стоят пред Военноморските сили на България. Безпроблемната реализация на възпитаниците на Морско училище е резултат от правилния подход на академичното ръководство към учебния процес като единна система от учебни програми и дисциплини, материално техническа база предопределяща качеството на обучението и преподавателския състав с неговите възможности за осъществяване на научноизследователска и развойна дейност.

Големи усилия се полагат за осъвременяването на тези три фактора за качествен образователен процес. По отношение на учебните програми и дисциплини своевременно въвеждане на изискванията на международните организации. Проблемите с поддържането на материалнотехническата база в съответствие с големите изисквания на теоритичната и практическа подготовка са свързани преди всичко с финансовата осигуреност и бюджетирането на образователния процес и научноизследователската дейност на институцията.

Специфично за обогатяването на учебните дисциплини във ВВМУ е поддържане на традицията а именно отразяване и включване в научните дисциплини на прогресивния опит. Този изказ за всяко друго учебно заведение би звучало тривиално и сухо. Но аз поддържам тезата, че това е преди всичко емоционален елемент в образователния процес. Защо? Като трето поколение в семейството възпитаник на това висше учебно заведение аз мога да се обоснова. Емоцията в този аспект е преди всичко преодоляване и справяне с проблемите на море чрез максимално използване на знанията, компетенциите получени в

учебната институция и в системата за повишаване на квалификацията в ситуации предизвикани от морската стихия, в борбата за оцеляване на хората, чиято трудова реализация протича и при такива условия. Според мен тази емоция е в основата на здравата връзка, която се поддържа между Висшето Военноморско Училище „Н.Й.Вапцаров“ и морския бизнес на всички етапи на развитие на морското образование в България, която е особено ценна в настоящия момент при ограничено бюджетиране на висшето образование. Първо, морската индустрия е поръчителя и бенифициента на научно развойната дейност. Второ професионалната подготовка и учебната практика също се осъществява в партньорство с морския бизнес, независимо от кризата в този бранш.

По отношение на квалификационната дейност и сертифицирането на морските кадри в последната година се забелязва тенденция за връщане на традициите и преминаване на тази дейност на принципа на децентрализацията в системата на Морското училище. Този образователен модел, изграден на тясната връзка с морската индустрия, национални и международни организации и е в основата на престижа на ВВМУ „Н.Й.Вапцаров“. Така например учебното заведение е пълноправен член на борда на Международната асоциация на морските университети. Предстоящото провеждане на Генералната асамблея на тази международна организация в България говори за високата оценка на българското морско образование и превръщането му в еталон на европейско равнище. Няколко факта в подкрепа на тази моя констатация:

- ✓ Броят на чуждестранните студенти постоянно нараства, в т. ч. от страни с многовековни традиции в корабоплаването като Гърция.
- ✓ От 2015 година това висше учебно заведение е сертифицирано от японското министерство на транспорта, с което е признато за институция, подготвяща висококвалифицирани морски кадри, които могат да работят под японски флаг без допълнителна квалификация. Тези факти утвърдиха Морско училище за престижна образователна институция на международно равнище. С това се запазва тенденцията за гарантиране конкурентноспособността и безпроблемната реализация на българските морски кадри на международния трудов пазар. По отношение на ЕС все повече менингови компании наемат морски кадри възпитаници на ВВМУ „Н.Й.Вапцаров“. Традиционно, това са фирми от Великобритания, Гърция, Германия, Холандия.

Понастоящем едно от актуалните основни предизвикателства за морската ни индустрия продължава да бъде съхраняването и развитието на способността да се създават висококвалифицирани национални морски кадри. Основните фактори, генериращи затруднения в дейността на образователните институции, които са резултат от следните обективни дадености:

1. Изоставане на гражданския флот от световните показатели по мащаб и обем на превозите, материална база и научно-техническо осигуряване, а следователно, и по възможности да се грижи за качествена подготовка на своите бъдещи кадри и това особено ясно се откроява днес в условията на финансовата и икономическа криза.

2. Както националните, така и чуждите потребители на морските ни кадри, също и юридическите субекти, които посредничат при реализацията им, не са заинтересувани, а няма и механизъм, с които да бъдат задължени да финансират, поне частично, подготовката им.

3. Българските правителства през последните 20 години на практика не са приели като свой приоритет формирането на национална морска политика, част, от която да бъде стратегията за управление на човешките ресурси, базирана на съответната нормативна база.

Проблемите на морското образование и квалификация са свързани преди всичко с нормативната база, реструктурирането на образователните институции, финансовото и материално-техническото им осигуряване. Тези проблеми биха се разрешили чрез:

1. Разработване на варианти за законодателно уреждане на проблемите по подготовката и квалификацията на морските кадри - посредством допълнение към Кодекса на търговското

корабоплаване или чрез създаване на специален Закон за морското образование и квалификация.

2. Институциите, ангажирани с обучението и квалификацията на морски кадри да дефинират единни изисквания към подготовката на морските лица от обявените в национален списък на регламентираните професии.

3. Да се създадат условия за хармонизация на националната морска политика с Интегрираната морска политика на Европейския съюз и с Европейската стратегия за морски изследвания чрез осигуряване на методическа и финансова подкрепа при разработването на проекти в областта на морските изследвания и иновации, финансирани от структурните фондове на Европейския съюз.

4. Създаване на преференции за фирмите при ангажиране на студенти и докторанти за работа или стаж в областите корабоплаване, морска индустрия, морски науки и технологии.

ВВМУ „Н.Й.Вапцаров“ е лидер не само по отношение на морското образование, но и в национален мащаб в образователната система на България. Днес, когато същността на реформата в тази сфера, е превръщането на висшето образование в осигуряваща сфера на бизнеса и се залага в новия закон. То по отношение на ВВМУ „Н.Й.Вапцаров“ това е традиция, основа за успехите на тази институция на всички етапи от развитието на тази институция.